ITÄ-JA KESKI-UUDENMAAN ULOSOTTOVIRASTO
Vantaan toimipaikka
PL 150, Kielotie 15
01301 VANTAA
Puhelin 02956 21300, Telekopio 02956 21390
ita-uusimaa.uo@oikeus.fi

LAUSUNTO

12/09/2016

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite Lausumapyyntönne 8.9.2016 / HE 109/2016 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta tilivarojen turvaamismääräysmenettelystä.

Lausunto

Hallituksen esityksen lähtökohtana on ollut ankkuroida tilivarojen turvaamismenettely olemassa olevaan kansalliseen menettelyyn siltä osin, kuin se on asiaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen määräysten mukaan mahdollista. Toinen keskeinen lähtökohta hallituksen esityksessä on ollut tarkoituksenmukaisuus ja prosessiekonomisuus. Mainittuja lähtökohtia on pidettävä onnistuneina.

Tuomioistuinmenettelyn osalta asioiden keskittäminen Helsingin käräjäoikeudelle on perusteltua ja kannatettavaa. Kannatettavana on pidettävä myös sitä, että ulosottomiehen täytäntöönpanoa koskevat ulosottovalitukset käsiteltäisiin samassa paikallisessa käräjäoikeudessa, missä muutkin kyseistä ulosottovirastoa koskevat ulosottovalitukset käsitellään. Ulosottovalitusten keskittäminen tässä olisi ongelmallista vastaajan oikeusturvan näkökulmasta.

Muutoinkin esityksessä hahmotettu toiminnallinen rakenne on tarkoituksenmukainen eikä siihen ole huomautettavaa. Turvaamistoimen edellytyksenä olevan hakijavakuuden määräämismenettely on olosuhteiden pakosta hieman monimutkainen. Koska hakijavakuuden asettaminen on turvaamistoimen antamisen edellytyksenä ja koska asian ratkaisevalla käräjäoikeudella on siinä vaiheessa parhaat tiedot tulevasta turvaamistoimesta, on kannatettavaa, että käräjäoikeus päättää myös vakuudesta. Hallituksen esityksessä esitettyjen perusteiden mukaisesti on myös tarkoituksenmukaista, että vakuuksien hallinnointi on ulosottomiehellä. Tämä työnjako saattaa joissakin tilanteissa herättää kysymyksen viranomaisten välisestä vastuunjaosta.

ITÄ-JA KESKI-UUDENMAAN ULOSOTTOVIRASTO
Vantaan toimipaikka
PL 150, Kielotie 15
01301 VANTAA
Puhelin 02956 21300, Telekopio 02956 21390
ita-uusimaa.uo@oikeus.fi

LAUSUNTO

12/09/2016

Esityksen mukaan tuomioistuin määräisi vakuuden määrästä ja ilmeisesti myös sen laadusta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa asiasta mainitaan vakuuden laadun osalta, että tuomioistuin ilmoittaisi kansallisessa lainsäädännössä mainitut vaihtoehtoisen vakuuden lajit. Ainakin teoriassa on mahdollista, että käräjäoikeus ja ulosottomies päätyvät eri kannalle vakuuden laadusta. Vakuudesta päättää tuomioistuin joten lähtökohtaisesti vastuu vakuudesta kuuluu tuomioistuimelle. Vastuunjakoa koskevia ongelmia saattaa syntyä esimerkiksi, jos ulosottomies ottaa vastaan vakuuden joka ei oikeudellisesti sido antajaansa. Tarkistaako käräjäoikeus myös vakuuden sisällön ja siten vastaa myös vakuuden pätevyydestä.

Kansallisessa menettelyssä ulosottomies yleisimmin vaatii hakijavakuudeksi pankkitakauksen tai rahavarojen talletuksen. Mahdolliset näkemyserot ulosoton ja käräjäoikeuden kesken saattavat tällaisissa tilanteissa liittyä tilanteisiin, joissa vakuudeksi esitetään jotain muuta. Päätösvalta asiassa on käräjäoikeudella mutta vakuusmenettelyä tämä hidastaisi.

Toinen käytännön menettelyyn liittyvä aihe koskee vakuuden hallinnointia. Vakuuden palauttamisesta päättää tuomioistuin. Koska vakuus on kuitenkin ulosottomiehen hallussa, on myös hänen intressissään valvoa vakuuksien tarpeellisuutta varsinkin, jos vakuuden säilytys jatkuu vuosia.

Kumpikin edellä mainittu liittyy sisäiseen ja viranomaisten väliseen hallintoon eikä sinänsä itse laadittavaan lakiin. Mainitut kysymykset saattavat kuitenkin nousta esille esimerkiksi valtiota vastaan esitettyjen vahingonkorvausvaateiden yhteydessä.

Rauno Niemenoja
Johtava kihlakunnanvouti